Paul Csavdari

Eli, Eli, lama sabachthani

Cea mai mare fraudă teologică din Evanghelii

Cum să transformi o crimă într-o teologie: adaugi o propoziție în gura celui ucis și spui că așa a fost voia lui Dumnezeu.

Așa s-a născut cea mai mare fraudă teologică din Evanghelii.

Fraza „Eli, Eli, lama sabachthani" nu e un strigăt al lui Isus. E o invenție introdusă târziu, pentru a-l face pe Dumnezeu părtaș la uciderea Fiului Său și pentru a întemeia, pe o minciună, o doctrină întreagă. Aceasta nu este o eroare de traducere, ci o manipulare deliberată. O frază care a fost lipită peste un moment în care Dumnezeu tăcea, nu pentru că l-ar fi părăsit pe Isus, ci pentru că nu mai era nimic de spus.

Tăcerea era deplină. Dumnezeu era acolo, în Fiul Său, în Omul care nu se împotrivea răului și nu răspundea violenței cu violență. Dar teologia lui Pavel avea nevoie de sânge care ispășește, nu de adevăr care luminează. Și așa a primit exact ce-i lipsea: o propoziție.

Dar cei care erau prezenți acolo nu au auzit bine nici macar că Isus a strigat: „Eli!". Ei au auzit altceva. De aceea au spus: „Strigă pe Ilie."
Nu au înțeles că spune „Tată". Au auzit o silabă, o invocație. Un om răstignit, în agonie, care încă vorbește cu Dumnezeu.

Dar cineva, mult mai târziu, a decis că nu e destul. Că Isus trebuie să pară abandonat. Și că acest strigăt simplu trebuie „explicat". Că Tatăl trebuie să se retragă, pentru ca teologia pedepsei să aibă sens. Și atunci a apărut o fraza întreagă, în aramaică târzie, urmată de o traducere grecească: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?"

Glosa a fost adăugată pentru cititorii elenizați, care nu înțelegeau aramaica. Dar adevărul e simplu: dacă expresia ar fi fost rostită de Isus, nimeni nu ar fi avut nevoie s-o traducă. Limbajul trădează frauda. Forma „sabachthani" nu exista pe vremea lui Isus. Este aramaică galileană târzie, apărută în texte din secolele II–III.

Așadar, fraza nu vine de la martori. Vine de la redactori. De la cei care au vrut să armonizeze Evangheliile cu teologia lui Pavel.

Pavel scrisese deja: „Hristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-Se blestem pentru noi." Dar nu avea nicio dovadă. Nu putea spune când și cum Isus a fost blestemat. Nu putea cita nicio

vorbă a lui Isus. Fiindcă nu exista în Evangheli. Avea doar un vers din Deuteronom: „Blestemat este oricine atârnă pe lemn.” Și a făcut din acel vers o dogmă.

Dar o dogmă nu prinde rădăcini fără o scenă. Așa s-a inventat scena în care Isus ar fi spus că e părăsit. Cuvintele pe care Pavel le-a dorit, au fost puse, mai târziu, în gura lui Isus. Ceea ce n-a fost niciodată rostit a devenit „citat”.

Realitatea e simplă: Isus a fost ucis, nu jertfit. A fost condamnat și executat de oameni cruzi și fără discernământ. A fost o crimă, nu un act ritual. Dumnezeu nu a cerut moartea Fiului Său. A permis doar ca lumea să-și arate chipul. Isus nu a murit pentru a „plăti” ceva.
A murit pentru că a spus adevărul până la capăt. Pentru că a iubit fără condiții. Pentru că nu s-a apărat. Pentru că nu a folosit puterea împotriva răului. Pentru că a refuzat să devină ca cei care L-au condamnat.

Isus a arătat ce înseamnă împărăția lui Dumnezeu în carne și sânge. Un om care rămâne drept, blând și lucid, chiar și când este batjocorit și ucis. Un om care nu lasă ura să-i modifice chipul. Un om care, în clipa morții, spune: „Tată, în mâinile Tale încredințez duhul Meu.” Aceasta e mărturia, nu „jertfa”. Aceasta e dovada că Dumnezeu a rămas în El până la sfârșit.

Fraza falsă distruge însă tot acest sens. O răstoarnă. În loc să vedem fidelitatea Fiului, vedem o presupusă absență a Tatălui. În loc să vedem crima Omului, vedem pedeapsa lui Dumnezeu. În loc să vedem nedreptatea umană, vedem o „rânduială divină”. Astfel, minciuna s-a așezat exact în centrul credinței.

S-a spus că Dumnezeu l-a pedepsit pe Isus ca să nu ne pedepsească pe noi. Dar un Dumnezeu care pedepsește nevinovatul nu e drept. Un Dumnezeu care își „abandonează” Fiul nu e Tată. Și un Fiu care se simte părăsit nu mai este una cu Tatăl. Totul se rupe, dacă accepți această frază. Se rupe morala lui Dumnezeu. Se rupe unitatea dintre Tată și Fiu. Se rupe sensul Evangheliei.

În realitate, Dumnezeu nu S-a retras din Fiul Său. Nici măcar o clipă. Tocmai de aceea Isus a putut ierta. Tocmai de aceea a putut vorbi cu luciditate, până în ultima suflare. Tocmai de aceea a putut binecuvânta pe cei ce-l loveau.

Un om părăsit de Dumnezeu nu iartă. Un om fără Duh nu rămâne drept sub tortură. Dar Isus a rămas. Aceasta e dovada că Tatăl era în El. De aceea, crucea nu e un ritual. E o dezvăluire. Acolo nu se „împacă” Dumnezeu cu omul, ci omul e confruntat cu propria lui nedreptate.

Dumnezeu nu are nevoie să vadă sânge ca să ierte. Are nevoie ca omul să vadă ce face răul din el. Cei care au scris fraza „Eli, Eli, lama sabachthani” nu au înțeles nimic din asta. Sau poate au înțeles prea bine. Au vrut ca Dumnezeu să devină justificarea violenței.

Au vrut ca răstignirea să nu mai fie crimă, ci plan divin. Au vrut ca răul să fie sfințit printr-o propoziție.

Dar Isus nu-și urăște dușmanii. Îi iartă. Și tocmai asta a arătat: că iertarea e singura putere care nu se corupe. Nu reacționează, nu răspunde cu aceeași monedă, nu intră în spirala urii. Asta e ceea ce „Tatăl a voit" — nu moartea, ci dovada vie că un om poate trăi adevărul până la capăt fără să devină altceva decât este.

De aceea Isus a spus: „Fiul Omului va fi dat în mâinile oamenilor păcătoși, și ei îi vor face ce vor voi." Asta înseamnă: Dumnezeu lasă lumea liberă, dar nu se identifică cu răul pe care ea îl face. El nu se retrage, ci rabdă. Nu pentru că e neputincios, ci pentru că e drept.

Toți profeții au trecut prin aceeași experiență: au fost persecutați, uciși, batjocoriți. Dar Dumnezeu nu i-a „părăsit". I-a lăsat în mâinile oamenilor ca să le arate că adevărul nu poate fi ucis.

Isus a dus această povară până la capăt. De aceea a spus că „Ierusalimul omoară pe profeți". El știa ce urmează. Știa că lumea nu va suporta adevărul până la capăt. Dar nu a fost surprins, nici dezamăgit. A știut că și această crimă va deveni dovadă. Nu a unei pedepse, ci a fidelității. Nu a părăsirii, ci a prezenței. Nu a unui blestem, ci a unei demascări.

Cuvintele autentice ale lui Isus sunt clare.
„Tată, iartă-i."

"Femeie, iată fiul tău!" "Iată mama ta!"
„Adevârat îți spun că vei fi cu Mine în rai."
„Mi-e sete."
„S-a sfârșit."
„Tată, în mâinile Tale încredințez duhul Meu."

Toate arată încredere. Toate arată pace. Niciun semn de ruptură. Niciun semn de panică. Niciun reproș.

Aceasta e Evanghelia: Dumnezeu rămâne în om până la capăt.

Isus nu a fost părăsit, ci ascultat. Nu a fost blestemat, ci confirmat. Nu a fost obiect de sacrificiu, ci subiect de adevăr.

Cei care au introdus fraza „Eli, Eli, lama sabachthani" au făcut exact ce făceau și preoții care L-au condamnat: au pus cuvinte în gura lui Isus ca să-L acuze. Au făcut din tăcerea Lui un text convenabil. Au făcut din calmul Lui o dramă teologică. Au făcut din încrederea Lui o disperare artificială.

Dar Dumnezeu nu L-a părăsit pe Isus. L-a lăsat să arate până la capăt adevărul despre El. L-a lăsat să arate lumii că există o putere mai mare decât moartea: puterea de a nu urî. Acolo, pe cruce, nu Dumnezeu s-a schimbat, ci lumea s-a arătat așa cum este.

Isus nu a fost „jertfa” care liniștește mânia divină. A fost dovada vie că mânia divină nu există. Că există doar discernământ. Și că Dumnezeu nu participă la nedreptatea lumii, nici măcar pentru a o „răscumpăra”.

Fraza falsă a creat o religie întreagă. O religie a vinovăției, a pedepsei și a fricii. Dar Evanghelia autentică vorbește despre încredere, iertare și adevăr. Isus nu a murit ca să „ispășească”, ci ca să arate că omul poate rămâne curat chiar sub tortură. Nu pentru a împăca un Dumnezeu mânios, ci pentru a deschide ochii unei omeniri oarbe.

Când a spus „Tată, în mâinile Tale”, Isus nu cerea ajutor. Își confirma apartenența. Își dădea duhul, nu fiindcă era părăsit, ci fiindcă era împlinit. Tatăl nu l-a părăsit nici o clipă. De aceea a putut muri liniștit.

Adevărul este simplu: pe cruce nu s-a întâmplat o jertfă, ci o crimă. Dar prin această crimă s-a văzut cât de departe poate merge iubirea lui Dumnezeu fără să devină ură. S-a văzut că Tatăl nu Se dezice de Fiul nici când lumea îl ucide. Și s-a văzut că omul adevărului rămâne om chiar atunci când lumea îl răstignește.

Fraza „Eli, Eli, lama sabachthani” a fost adăugată ca să ascundă acest adevăr. Dar adevărul nu dispare. El rămâne în cuvintele autentice ale lui Isus și în tăcerea Tatălui care nu L-a părăsit. Dumnezeu nu a blestemat, nu a pedepsit, nu a reacționat. A rămas.

Aceasta este Evanghelia: Dumnezeu rămâne.

Adevărul e limpede: „Eli, Eli, lama sabachthani” nu este strigătul lui Isus către Tatăl, ci strigătul teologiei către dogmă. O minciună scrisă pentru a justifica ceea ce Dumnezeu a condamnat: violența.

Isus nu a fost părăsit. Noi am fost cei care L-am părăsit. Și ca să ne simțim liniștiți, am pus minciuna în gura Lui. Dar crucea rămâne dovada că Dumnezeu nu părăsește omul adevărului, niciodată. Acolo nu s-a pierdut credința, ci s-a văzut cine o are cu adevărat.

Tatăl a fost în Fiul. Și prin El, în fiecare om care nu se lasă corupt de frică.

Aceasta este Evanghelia pe care frauda n-o poate șterge. Dumnezeul lui Isus nu părăsește. El rămâne.